

S FIRMOU ODSŤAHUJÚ

CELÝ SVOJ ŽIVOT

Slovensko neopúšťajú len študenti, v ostatnom období čoraz častejšie odchádzajú bohatí Slováci, ktorí tu vybudovali svoj biznis. Berú so sebou rodiny, predávajú tunajšie nehnuteľnosti. Najčastejšie smerujú do Česka.

TEXT: JOZEF TVARDŽÍK

Partner advokátskej kancelárie Havel & Partners Štěpán Štarha hovorí, že za uplynulých päť rokov riešili takmer dvesto prípadov, kedy sa o sťahovanie do zahraničia zaujímali bohatí jednotlivci a dokonca celé rodiny: „Hľadajú bezpečné prostredie pre život a podnikanie.“

Podľa neho ide o silný trend: „Buď odchádzajú do zahraničia, alebo aspoň diverzifikujú svoje podnikateľské aktivity do zahraničia.“ Pod diverzifikáciou myslí otváranie pobočiek slovenských firiem v zahraničí, sťahovanie centrál mimo Slovenska alebo realizáciu nových investícií za hranicami na úkor Slovenska.

ÚNIKOVÝ PLÁN. V ostatných dvoch rokoch odišiel zo Slovenska šéf developerskej skupiny HB Reavis Ivan Chrenko či spolumajiteľ Esetu Miroslav Trnka. „V predvečer volieb ma Robert Fico dal do súvisu s nejakým korupčným konaním. To je vec, ktorá vo mne niečo zlomila, a povedal som si, že už nie je dobré, aby som v tomto štáte ostal,“ zdôvodňoval Trnka svoje rozhodnutie v roku 2023. Dôvody odchodov sú individuálne. Najčastejšie ide o politickú a spoločenskú situáciu na Slovensku alebo fakt, že hraničíme s krajinou, ktorá je vo vojnovom konflikte. Byť aspoň jednou nohou v zahraničí je únikový plán B, ak by sa na Slovensku niečo zvrtno.

V Česku podniká približne 25-tisíc podnikateľov so slovenským občianstvom. Štatistiky českého ministerstva priemyslu a obchodu poukazujú, že v roku 2020 ich bolo o päťtisíc menej. Za ostatných desať rokov sa počet slovenských podnikateľov v Česku zvýšil o viac ako dve tretiny.

PRÁVNÁ ISTOTA. Možností, ako odísť zo Slovenska, je viac, každý prípad môže byť špecifický. V prvom prípade sa pozrieme na podnikateľa, ktorý vybudoval na Slovensku svoj biznis v 90. ro-

NA ROZDIEL OD
SLOVENSKA MÁ
ČESKO LEGISLATÍVNE
UCHOPENÝ INŠTITÚT
NADAČNÝCH FONDŮ,
ČO VYUŽÍVAJÚ
BONITNÍ SLOVÁCI

koch a blíži sa do dôchodkového veku. „Je dnes bežné, že takýto podnikateľ už má svoje deti v zahraničí, preto uvažuje, že sa za nimi presťahuje,“ vysvetľuje Štarha. Podnikateľ chce pohodlný život pri mori alebo pri deťoch, ale na prvé miesto kladie právnu ochranu svojho majetku. „Ak podnikateľ nemá komu prenechať rodinnú firmu, chce primárne ochrániť rodinné prostriedky,“ upresňuje Štarha.

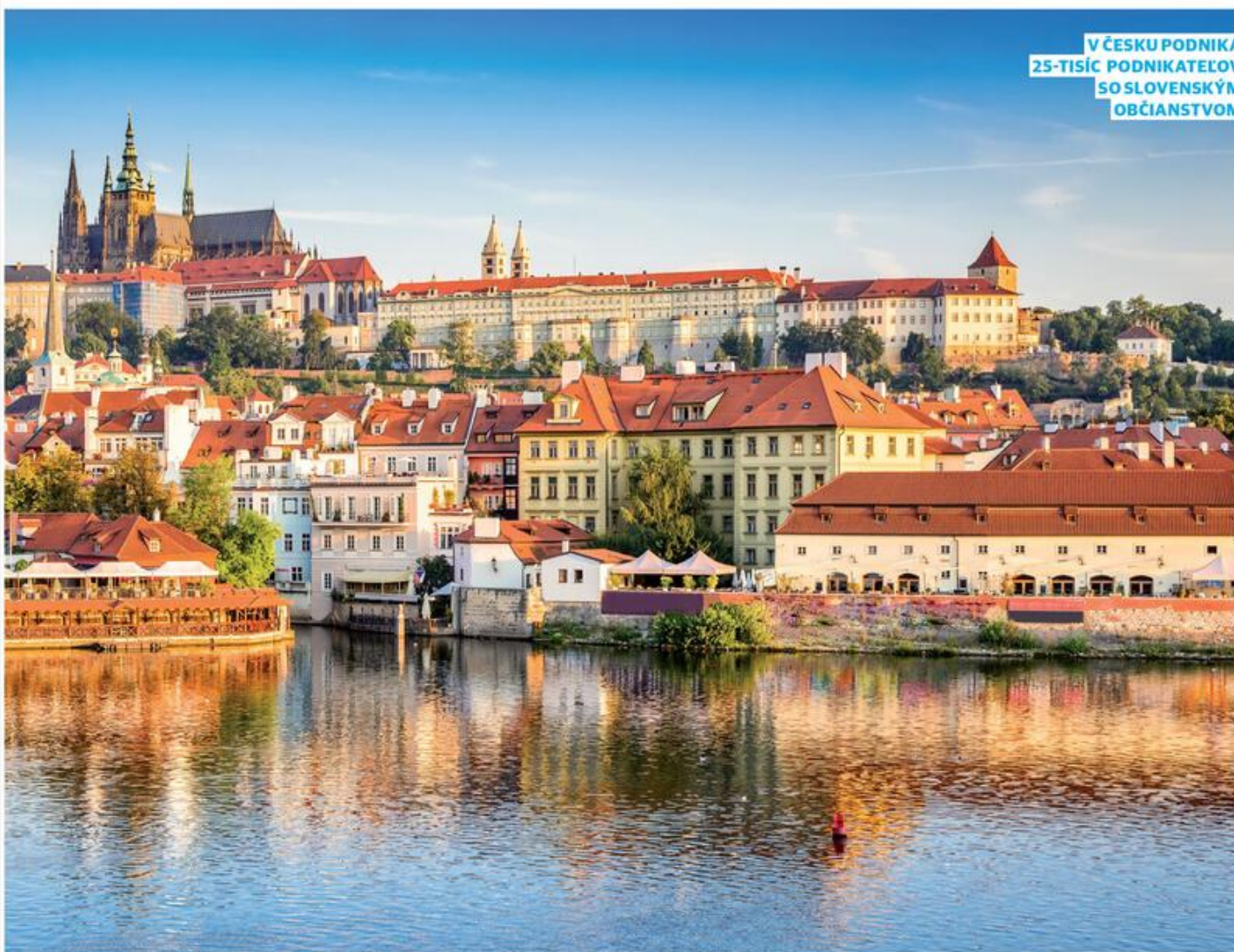
Na Slovensku možnosť právnej ochrany rodinného majetku chýba. Slovenské právo nepozná pojmy ako súkromné nadačné a zverenecké fondy. Pokus o riešenie tohto problému prišiel v roku 2023, keď bol povereným ministrom spravodlivosti Viliam Karas za vlády Eduarda Hegera. Vtedy sa hovorilo o možnosti zriadiť súkromné nadácie. Mali umožniť spravovať rodinný majetok a odovzdávať ich deťom. Návrh zákona neprešiel parlamentom.

Na rozdiel od Slovenska má Česko inštitút nadačných fondov legislatívne uchopený, čo využívajú

bonitní Slováci. Tým dochádza k odlevu slovenského kapitálu za hranice. Do nadačného fondu je možné vložiť peniaze, podiel v spoločnosti, nehnuteľnosti, ale aj šperky či obrazy. Pravidlá nadačného fondu sú definované v štatúte, ktorý umožňuje, aby z majetku dostávali potomkovia napríklad pravidelnú rentu. Po dosiahnutí istého veku dostanú stanovenú finančnú čiastku alebo podiel v rodinnej firme. „Nadačný fond chráni primárne rodinný majetok, aby sa potomkovia už v mladom veku nedostali k obrovským peniazom, ktoré môžu prehádzať,“ zdôrazňuje Štarha.

DAŇOVÉ HĽADISKO. Ochrana majetku nie je jediný dôvod, pre ktorý podnikatelia opúšťajú Slovensko. Niektorí z nich sa presúvajú celú firmu kompletne, ďalší svoje podnikanie rozširujú o nové krajiny, aby neboli koncentrovaní len na Slovensku. A to aj z daňového hľadiska. Takým príkladom je košícký e-shop s fitness doplnkami ➤

**V ČESKU PODNIKÁ
25-TISÍC PODNIKATEĽOV
SO SLOVENSKÝM
OBČIANSTVOM**

ILUSTRACNÉ FOTO: ADOBE STOCK

GymBeam, za ktorým stojí Dalibor Cicman. V podstate Milana Dubeca povedal, že čím sú dane na Slovensku vyššie, tým menší zmysel dáva vykonávať podnikateľské operácie u nás. GeamBeam pôsobí na šestnástich zahraničných trhoch a nové investície umiestňuje na nich. Jedným z dôvodov je transakčná daň. GymBeam má logistické centrum na Slovensku a ďalšie buduje v Taliansku pri Miláne. „Transakčná daň vytvára motiváciu, aby sme viac tovaru expedovali z talianskeho logistického centra, aby sme ju nemuseli platiť,“ tvrdí Cicman. Hovorí, že čím budú vyššie dane pre firmy, tým menej bude GymBeam slovenskou firmou a aktivity bude stále viac presúvať za hranice a platiť tak v konečnom dôsledku menej daní na Slovensku.

TRI MOŽNOSTI. Ak sa podnikateľ rozhodne na Slovensko zanevrieť, má tri základné možnosti, ako presunúť slovenskú firmu napríklad do Čes-

ka. Od marca minulého roka platí zákon o premenách obchodných spoločností a družstiev, ktorý umožnil takzvanú cezhraničnú zmenu právnej formy. „Týmto postupom sa slovenská eseročka premiestni svoje registrované sídlo do Česka a ďalej podniká ako česká eseročka,“ vysvetľuje partner advokátskej kancelárie Taylor Wessing Andrej Leontiev.

Do tejto kategórie spadá aj situácia, keď spoločnosť nielenže mení sídlo z jedného členského štátu do druhého, ale môže zmeniť aj právnu formu v novej krajine, napríklad z eseročky na akciovú spoločnosť a naopak. Drahšou alternatívou je premena slovenskej eseročky na európsku spoločnosť (SE) a presun sídla do Česka.

Druhou možnosťou je cezhraničná fúzia. „To znamená, že slovenská s. r. o. sa môže zlúčiť s novozałożenou českou s. r. o. Obe majú rovnakého spoločníka,“ hovorí Leontiev. V tomto prípade česká eseročka po fúzii preberá na seba majetok a záväzky, prejdú pod ňu aj zamestnanci. Do úvahy prichádza tiež takzvané odštiepenie (rozdelenie spoločnosti), keď sa napríklad oddelenie predaja a marketingu produktov v slovenskej firme presunie na českú novozałożenú eseročku. Pod slovenskou firmou potom ostane už len prevádzka výrobného závodu.

Tretou možnosťou je likvidácia slovenskej firmy a založenie českej eseročky. Pôvodná firma ukončí svoju činnosť a podnikanie zmluvne prevedie na českú spoločnosť. Najčastejšie sa to robí tak, že majiteľ začne budovať paralelne spoločnosť v Česku a slovenskú eseročku začne biznisovo utlmať. To znamená, že zákazky berie na českú eseročku a slovenská prestáva vykazovať aktivity. Po čase sa pošle do likvidácie. „Všetky tieto možnosti majú výhody a nevýhody a je potrebné počítat s nákladmi na celý proces a dane,“ upozorňuje Leontiev.

DAŇ Z ODCHODU. Nedá sa zovšeobecňovať, ako by mal podnikateľ postupovať. Pri každej firme je to individuálne. Zoberme si modelový príklad firmy, ktorá má na Slovensku výrobný závod. Jej majiteľ potrebuje v prvom rade zistiť, či je možné výrobu reálne presťahovať do Česka, aby mu sťahovanie výrazne nepredražilo.

Dbáť je potrebné najmä na „exit tax“, teda daň z odchodu. Týka sa firiem s hmotným majetkom, ako sú autá, stroje, budovy či pozemky, a rátať treba aj s nehmotným majetkom, čo sú licencie, ochranné známky či softvér. „V široko zadaných prípadoch presunu majetku, sídla, miesta vedenia či podnikateľskej činnosti do zahraničia je potrebné zdať reálnu hodnotu presunutého majetku. Teda nie zisk, ale presúvaný majetok. A to rovnou sadzbou 21 percent,“ upozorňuje daňový poradca Peter Furmaník z blogu Ludskourecom.sk. Okrem sadzby a hrozby vysokej dane ide o veľmi zložitý a komplexný výpočet, na ktorý sa odporúča zdať daňový expert. Pozitívom je, že samotnú daň z odchodu môže firma zaplatiť na splátky počas piatich rokov po odchode.

ŠTĚPÁN ŠTARHA:
PODNIKATELOM
IDE PŘEDOVŠETKÝM
O PRÁVNÍ OCHRANU
MAJETKU

FOTO: HAVEL & PARTNERS

Ak daňová analýza potvrdí, že exit tax by bola veľmi vysoká, bude podľa advokáta Andreja Leontieva zrejme najvýhodnejšia cezhraničná zmena právnej formy na českú eseročku. Následne sa zriadi organizačná zložka na Slovensku, ktorá bude slovenský závod prevádzkovať. Pri cezhraničnej zmene právnej formy sa musí vypracovať projekt zmeny právnej formy, ktorý schváli valné zhromaždenie slovenskej firmy. Následne sa zmena právnej formy zapíše do českého obchodného registra a paralelne sa slovenská firma vymaže zo slovenského obchodného registra. Majetok, dlhy, zmluvy a zamestnanci prechádzajú automaticky do českej firmy. Okrem toho bude potrebné vybaviť množstvo byrokracie, ktorá súvisí so získaním alebo prevedením povolení na podnikanie.

KEĎ OSTANE DOMICIL. Podnikateľ, ktorý má firmu napríklad v IT sektore, má slovenských klientov alebo prevádzkuje e-shop, môže siahnuť po „neformálnom“ presune podnikania. To znamená, že si založí eseročku v Česku, čo nie je komplikované. Jeho klienti si potom budú objednávať služby cez novú českú firmu. Podnikateľ však bude musieť vyriešiť, akým spôsobom tieto služby pre klienta na Slovensku dodá.

Česká eseročka si bude musieť zriadiť organizačnú zložku na Slovensku a získať živnostenské oprávnenia, aby mohli naďalej jeho zamestnanci, už formálne pracujúci pre českú firmu, dodávať služby slovenským zákazníkom. „V jednoduchšom prípade, ak má firma jedného spoločníka (bez zamestnancov) a programuje v IT napríklad zákazku pre slovenského zákazníka, je to vo väčšine prípadov možné aj bez organizačnej zložky,“ tvrdí Leontiev. Podstatné je, či sa sťahovanie do iného štátu oplatí z daňového hľadiska. Predstavme si podnikateľa, ktorý presťahuje eseročku do Prahy a teší sa, že ušetrí na daniach. Naďalej však žije vo svojej nehnuteľnosti v Banskej Bystrici. „Keďže v podstate na Slovensku takmer celoročne pôsobí, jeho firma patrí naďalej daňovo Slovensku,“ upozorňuje daňový poradca Peter Furmaník. Z daňového hľadiska je centrum jeho ekonomických záujmov na Slovensku, preto jeho firma bude mať stále daňový domicil na Slovensku.

To znamená, že musí robiť účtovníctvo, účtovnú závierku, daňové priznanie vrátane platby dane z príjmov (plus iné povinnosti) najprv pre zahraničnú eseročku v Česku podľa českých daňových zákonov. „A potom to všetko v podstate ešte raz za spoločnosť aj na Slovensku,“ upozorňuje daňový expert. Na dani neušetrí, pretože musí vždy doplatiť daň z príjmov právnických osôb na slovenskú úroveň. Týmto presunom si skôr skomplikoval život väčšou byrokráciou.

NESTAČÍ PRESUNÚŤ FIRMU. Druhým problémom je, ako sa slovenský podnikateľ dostane k peniazom z vlastného biznisu, teda z českej eseročky. V našom prípade je to spoločník, teda bude si

V PRÍPADE PRESUNU FIRMY HROZÍ ZDANENIE HODNOTY PRESUNUTÉHO MAJETKU, A TO SADZBOU 21 PERCENT

DALIBOR CICMAN:
ČÍM VYŠŠIE DANE,
TÝM MENŠÍ
ZMYSEL PODNIKATEĽA
NA SLOVENSKU

FOTO: GYMTEAM

chcieť vyplatiť časť zisku z firmy. Tieto peniaze podliehajú zrážkovej dani, v prípade českej eseročky je sadzba na úrovni pätnásť percent. Spoločník z Banskej Bystrice (daňový rezident Slovenska) dostane teda 85 percent z danej sumy, pritom na Slovensku by zaplatil zrážkovú daň na úrovni desať percent.

Ak by išlo o výplatu od spoločnosti z daňovo nespoločného štátu typu Belize, vyplatený podiel na zisku sa síce v sídle firmy nezdaní, ale daňový rezident musí cez daňové priznanie počítať s daňou 35 percent.

Ak chce podnikateľ ušetriť, nestačí len presunúť firmu do zahraničia a pretrhnúť vzťahy na Slovensku. „Aby nápad presťahovať firmu do zahraničia mal zmysel, je potrebné, aby majiteľ reálne žil v zahraničí. Mal by tam mať nehnuteľnosť a rodinu, alebo si môže zaplatiť konateľa či iného riadiaceho pracovníka,“ uzatvára Furmaník.

